

Att bilda en förening

Barn, ungdom eller vuxen, det finns föreningar för alla grupper. Kanske tillhör du en grupp som skulle vinna på att bilda en förening kring ert intresse. Som en ideell förening finns det många fördelar. Ett exempel är att det finns ett antal bidrag att söka från kommunen och det finns också annan hjälp att få. Som en förening har ni möjlighet att påverka samhället i stort. Det viktiga i bildandet av en förening är att de kommande medlemmarna vet hur föreningens arbete får en tydlig riktning. Förutom det finns det inte några speciella lagar som styr ideella föreningar, det finns bara vissa allmänna regler som gäller.

Hur går det till?

Det som behövs för att bli en förening är först och främst ett antal personer som har ett gemensamt intresse. När ni är en sådan grupp behövs det en styrelse och stadgar för den nya föreningen. Sedan behövs ett namn som föreningen själv får hitta på och som lämpligen har med inriktningen att göra.

Styrelse och stadgar ska ett årsmöte ta beslut om. Fram till första årsmötet som föreningen har bildas en tillfällig styrelse. En styrelse består minst av:

- Ordförande
- Sekreterare
- Kassör

Det går att ha flera ledamöter om det finns behövs. Har till exempel er nya förening olika verksamheter så är det bra om dem är representerade i styrelsen.

Årsmöte

Ett årsmöte ska hållas en gång per år. Årsmötet bör alltid ta upp följande:

- Godkännande av kallelsen till årsmötet
- Upprop – röstlängd (kontroll så att bara medlemmar röstar)
- Godkännande och fastställande av dagordningen

Val av mötesfunktionärer

Mötesordförande, sekreterare, justerare (justerare är den som granskar och godkänner protokoll och också är rösträknare)

- Behandling av verksamhets-, ekonomisk- och revisionsberättelsen
- Ansvarsfrihet för styrelsens verksamhet under året
- Val av styrelse och revisorer

Dessa frågor kan årsmötet också behandla

- Förslag från styrelsen
- Motioner
- Budget, statförslag för följande år
- Fastställande av medlemsavgift

Att lägga märket till

Tänk på skillnaden mellan protokoll och stadgar. Stadgar skall kunna gälla i många år. Till exempel namn på personer eller beslut om medlemsavgiftens storlek hör inte hemma i stadgar. Riksorganisationer har i allmänhet normalstadgar för sina lokalföreningar.

Vad säger lagen?

Det finns ingen särskild lag för ideella föreningar men om en förening ska betraktas som juridisk person måste den ha stadgar och styrelse. Juridisk person innebär att föreningen äger sina egna tillgångar och ansvarar för dess skulder. Är inte föreningen juridisk person så är det den som skriver under olika handlingar som blir ansvarig för dem personligen. Det finns böcker och annat att läsa mer om vilka lagar och regler som gäller för en juridisk person.

Ska er ideella förening bedriva näringsverksamhet (affärsverksamhet) så måste föreningen deklarerar och ni kommer eventuellt få betala skatt. Kontakta lokala skattekontoret för upplysningar om detta och eventuellt registrering. En skatteregistrerad förening får ett så kallat organisationsnummer.

En styrelses arbete och uppdrag

Det som händer i föreningen och hur föreningen ska jobba är det styrelsen som tar beslut om. Stadgarna är underlaget som bestämmer riktlinjerna och utifrån det ska styrelsen jobba framåt och tillvarata medlemmarnas intressen. Styrelsen har ett gemensamt ansvar. Medlemmarna i föreningen skall naturligtvis engagera sig i föreningens aktiviteter och styrelsen bör fördela arbetsuppgifter till medlemmarna.

Ordförande har till uppgift att

- Leda föreningens arbete
- Sammankalla och leda styrelsesammanträden
- Representera föreningen och ha kontakter med myndigheter
- Fördela arbetsuppgifter inom och utom styrelsen
- Stimulera medlemmarna
- Vara firmatecknare enligt stadgarna Kassör Kassören har till uppgift att:
- Förvalta föreningens kassa och medel som finns på post- och/eller bankgiro
- Inkassera medlemsavgifter

- Verkställa in- och utbetalningar
- Sköta föreningens bokföring och upprätta bokslut
- Vara firmatecknare enligt stadgarna

Sekreteraren har till uppgift att

- Skriva protokoll vid sammanträden
- Sköta föreningens post
- Handha föreningens samlade handlingar
- Kalla till möten

Firmatecknare

En firmatecknare är den person som får skriva under handlingar i föreningens namn. De här handlingarna blir bara giltiga med de aktuella firmatecknarnas namnunderskrift. Handlingar det gäller är till exempel brev, bidragsansökningar eller bank- och posthandlingar. Det vanligaste är att ordföranden och någon annan i styrelsen får uppdraget att ”teckna föreningens firma”.

De som blir firmatecknare får antingen förtroendet att skriva under handlingar själv eller bara tillsammans med den andra firmatecknaren i föreningen. Det här beslutas på årsmöte av alla föreningens medlemmar tillsammans.

Firmatecknarna måste vara myndiga (fyllda 18 år). Styrelsen skall även besluta om vilka som skall teckna postgirokontot och eventuellt bankkonto. Beslutet måste anges i ett protokoll så att posten/banken kan få ett protokollsutdrag.

Revisorer

Vid val av styrelse utser föreningen samtidigt två revisorer och eventuellt revisorssuppleanter. Det är inte fråga om auktoriserade (yrkes) revisorer. Revisorerna har till uppgift att:

- Granska styrelsens arbete och se till att det står i överensstämmelse med målsättningen
- Granska de löpande räkenskaperna, protokoll och andra handlingar som berör föreningens verksamhet
- Skriva revisionsberättelse och till- eller avstyrka ansvarsfrihet för styrelsen
- Granska bokföringen intill tiden för årsmötet

Valberedning

Valberedningen har till uppgift att föreslå kandidater till styrelsen och eventuellt kommittéer eller liknande. Valberedningen kan väljas på års- eller föreningsmöte.

Stadgar

När man bildar en förening måste det finnas riktlinjer för föreningens arbete. Dessa samlas i föreningens stadgar. Detta är också en förutsättning för att föreningen skall betraktas som en juridisk person.

Stadgarnas innehåll kan vara väldigt olika från förening till förening men några delar är obligatoriska till exempel målsättning eller ändamålsparagrafen. Till hjälp när man skall utforma stadgar har vi tagit fram ett förslag om hur dessa skulle kunna se ut.

När det gäller de föreningar som skall syssla med idrott och kommer att ansluta sig till riksidsrottsförbundet rekommenderar vi RF:s normalstadgar. Kontakta Södermanlands idrottsförbund.

Förslag på hur stadgar kan se ut

Föreningens namn _____

§ 1 Ändamål

§ 2 Medlemskap

Medlemskapet beviljas av styrelsen eller av styrelsen utsedd person. Ansökan om medlemskap får avslås endast om det kan antas att vederbörande kommer att motverka föreningens intressen.

§ 3 Utträde

Medlem som vill utträda ur föreningen skall skriftligen anmäla detta till styrelsen och anses därmed omedelbart ha lämnat föreningen. Medlem som efter påminnelse inte betalat medlemsavgiften får anses ha begärt sitt utträde ur föreningen.

§ 4 Uteslutning

Föreningsmedlem får inte uteslutas av annan anledning än att medlemmen har försummat att betala medlemsavgift, motarbetat föreningens verksamhet eller ändamål eller uppenbarligen skadat föreningens intressen. Beslut fattas av styrelsen. Fråga om uteslutning av annat skäl än obetald medlemsavgift får inte avgöras förrän medlem fått tillfälle att yttra sig inom viss av styrelsen angiven tid (minst 14 dagar). Vid beslut om uteslutning skall skälen härför redovisas. Den uteslutne kan begära prövning vid föreningens årsmöte.

§ 5 Medlemsavgift

Storleken av föreningens medlemsavgift bestäms av årsmötet.

§ 6 Verksamhetsår

Föreningens verksamhetsår är _____
(vanligtvis ett kalenderår: 1 januari - 31 december)

§ 7 Styrelsen

Föreningens styrelse utses av årsmötet för en tid av minst ett år och är föreningens verkställande organ. Styrelsen skall inom ramen för föreningens stadgar verka för föreningens framåtskridande och ta tillvara medlemmarnas intressen genom att verkställa av årsmötet fattade beslut samt planera, leda och fördela arbetet inom föreningen samt ansvara för och förvalta föreningens medel. Styrelsen skall också förbereda årsmötet.

§ 8 Styrelsens sammansättning

Styrelsen består av ordförande, sekreterare och kassör samt två ledamöter (eventuellt suppleanter).

§ 9 Firmateckning

Styrelsen sammanträder efter årsmötet och konstituerar sig. Är obligatoriskt om föreningen endast utser ordförande. Styrelsen beslutar vem eller vilka som har rätt att teckna föreningens firma, var för sig eller två i förening.

§ 10 Revision

Årsmötet ska välja två revisorer som skall granska styrelsens verksamhet, förvaltning och räkenskaper. Föreningens räkenskaper skall vara revisorerna tillhanda senast 1 ½ månad innan årsmötet.

§ 11 Valberedning

Årsmötet skall välja ordförande och ledamot (-möter) till valberedning. Valberedningen skall i god tid innan årsmötet kontakta de ledamöter vars mandattid går ut och tillfråga dessa om de önskar kandidera för nästa mandatperiod.

§ 12 Årsmöte

Årsmötet som är föreningens högsta beslutande organ hålls före utgången av _____ (vanligtvis februari, mars eller april månads utgång). Kallelse till årsmötet skall ske minst tre veckor innan utsatt tid genom kallelse till medlemmarna genom skrivelse eller på annat sätt årsmötet beslutat.

§ 13 Ärenden vid årsmöte

Vid årsmötet skall följande behandlas och protokollföras:

1. Fastställande av röstlängd för mötet.
2. Fråga om mötet har utlysts på rätt sätt.
3. Fastställande av föredragningslista
4. Val av ordförande och sekreterare för mötet
5. Val av protokolljusterare och rösträknare
6. Styrelsens verksamhetsberättelse för det senaste verksamhetsåret

7. Styrelsens förvaltningsberättelse (balans och resultaträkning) för det senaste verksamhetsåret
8. Revisorernas berättelse över styrelsens förvaltning under det senaste verksamhetsåret.
9. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för den tid som revisionen avser.
10. Fastställande av medlemsavgifter
11. Fastställande av verksamhetsplan samt behandling av budget för kommande verksamhets/räkenskapsåret.
12. Val av
 - föreningens ordförande för en tid av ett år
 - halva antalet övriga ledamöter i styrelsen för en tid av två år
 - två suppleanter i styrelsen med för dem fastställd turordning för en tid av ett år
 - två revisorer, jämte suppleanter, för en ett år. I detta val får inte styrelsens ledamöter delta).
 - tre ledamöter i valberedningen för en tid av ett år, av vilka en skall utses till ordförande f) beslut om val av ombud till SDF-möten (och eventuellt andra möten där föreningen har rätt att representera med ombud).
13. Behandling av styrelsens förslag och i rätt tid inkomna motioner.
14. Övriga frågor.

Beslut i fråga av större ekonomisk betydelse för föreningen eller medlemmarna får inte fattas om den inte finns med i kallelsen till mötet.

§ 14 Extra årsmöte

Styrelsen kan kalla medlemmarna till extra årsmöte. Styrelsen är skyldig att kalla till extra årsmöte när en revisor eller minst en tiondel av föreningens röstberättigade medlemmar begär det. Kallelse skall ske senast 14 dagar därefter och det extra årsmötet skall hållas inom två månader.

§ 15 Rättigheter och beslutsfattande

Varje medlem som deltar vid årsmöte har yttrande-, förslags- och rösträtt, liksom styrelsens ledamöter och dess suppleanter (ledamöter och suppleanter har inte rösträtt vid behandling av verksamhets- och ekonomisk berättelse samt vid frågan om ansvarsfrihet).

§ 16 Stadgeändring

Vid förslag till ändring av dessa stadgar fordras minst 2/3 majoritet.

§ 17 Upplösning

Beslut om upplösning av Föreningen skall för att vara giltigt fattas vid två på varandra följande möten, varav ett skall vara årsmöte. Vid beslut om upplösning skall beslut också fattas om vem som skall erhålla föreningens tillgångar.